

“Lucy” -fakta och fantasi

Skolans undervisning skall vara ”saklig och allsidig”. Är detta någonting som präglar den undervisning om människans ursprung som Sveriges elever får? Om detta råder delade meningar.

Utifrån Skolverkets och Skolinspektionens perspektiv existerar inget alternativ till en evolutionär syn på människans ursprung, och i det här avseendet skulle man därför vid en inspektion inte ha någonting att anmärka på en skola där lärarna okritiskt förmedlar eleverna läroboksversionen utan några som helst invändningar eller kompletteringar. Däremot

skulle kritiken bli kännbar för en skola som problematiserar den evolutionära berättelsen om människan, trots att det är få områden inom naturvetenskapen som är lika spekulativa och motstridiga som just den (vilket det här numret av magasinet visar).¹

Föreningen Genesis uppfattning är att det finns uppenbara brister när det gäller sakligheten och allsidigheten i skolans ursprungsundervisning generellt, vilket vi redovisade i vårt temanummer om skolan hösten 2018², och det gäller inte minst området om människans evolution.

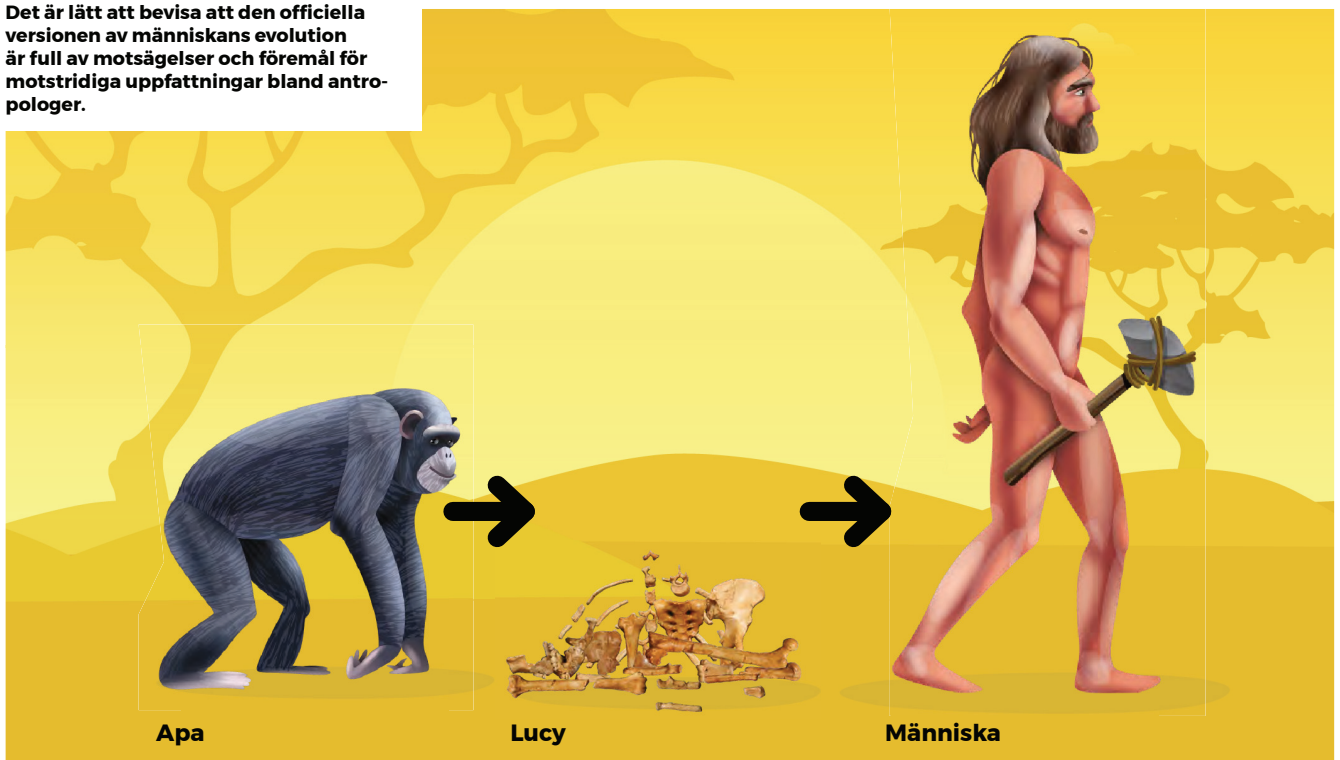
VIDGA PERSPEKTIVET

Innebär detta att man som lärare/skola bör avstå från att vidga perspektivet på människans ursprung av rädsla för de statliga myndigheternas eventuella kritik?

Nej. Det är lätt att bevisa att den officiella versionen av människans evolution är full av motsägelser och föremål för motstridiga uppfattningar bland antropologer. I Rupes och Sanfords bok *“Contested Bones”* som omnämns flera gånger i detta nummer dokumenterar författarna detta uteslutande med citat från den sekulära forskarvärlden. Det är ett viktigt referensmaterial att ha tillgång till om du skulle bli ifrågasatt.

FREEPIK / JÖRGEN

Det är lätt att bevisa att den officiella versionen av människans evolution är full av motsägelser och föremål för motstridiga uppfattningar bland antropologer.

Det är sällan Sveriges elever får reda på att forskarvärlden är djupt oenig, och att den faktiska evidensen är minst sagt bristfällig när det gäller den påstådda övergången mellan människa och djur. Men det har de rätt till att få. Objektivt betraktat är det precis vad honnörsorden "saklighet och allsidighet" innebär, alldeles oavsett vad skolinspektörerna råkar ha för personliga uppfattningar om vad som är "vetenskapligt" eller inte.

Det här innebär *inte* att vi menar att du ska ge dina elever intrycket att vetenskapen nu kommit fram till att Bibelns beskrivning av människans ursprung är bevisad, för det är inte sant – en majoritet av paleoantropologer är helt övertygade om att den moderna människan utvecklats från primitivare varelser. Men inte för att evidensen är entydig, utan för att de inte är beredda att överväga skapelse som ett alternativ.

Hur går du då praktiskt tillväga för att presentera området om människans ursprung på ett sakligare och mer allsidigt sätt i din undervisning?

1. Se till att *du själv är påläst*.
2. Se till att eleverna får tillgång till bra *referensmaterial*.
3. Hjälpe eleverna att formulera genomtänkta *frågeställningar*.

Den viktigaste förutsättningen är att du själv skapar dig en bra bild av vad som är faktisk evidens och vad som är hypotetiskt/spekulativt i den evolutionära "ap-paraden". I det här numret av Genesis får du många tips på bra böcker och internetlänkar, och artiklarna är valda och formulerade för att ge dig en översikt av området.

Både du och eleverna kommer snart att upptäcka att det är svårt att hitta faktakällor på lämplig svårighetsnivå. Det här numret av Genesis är avsett att kunna användas som bredvidläsningslitteratur, men naturligtvis ska du uppmuntra eleverna att förhålla sig kritiskt även till oss, till exempel genom riktlinjerna i Skolverkets "Kolla källan".

Just området människans evolution lämpar sig utmärkt för att träna eleverna i kritiskt tänkande. Elevernas arbete kan göras enskilt eller i grupp och som en fristående verksamhet eller som en förberedelse inför ett studiebesök vid ett naturhistoriskt museum.

Exempel: Utgå från någon internet- eller läroboksbild föreställande en modell av en upprättgående "Lucy"³. Fråga eleverna vilka egenskaper hos modellen som de uppfattar som människolika. Ge sedan eleverna i uppgift att försöka besvara följande frågor med hjälp av lärobok, uppslagsverk, internet och det här numret av Genesis:

Australopithecus afarensis. Rekonstruktionen finns hos Smithsonian Museum of Natural History.

WIKIPEDIA

- *Vilka delar av den här modellen bygger på faktisk evidens (skelettdelar) och vilka är helt och hållet någonting som konstnären har skapat?*
- *Den här modellen visar en Lucy som går upprätt. Vilka evidens har man för att hon verkligen gjorde det?*
- *Studera apors ögon på internet. Jämför med människans ögon. Ser du någon tydlig skillnad? Har man hittat fossila ögon av Lucy eller någon annan av hennes släkte? Titta på Lucys ögon i modellen. Spelar ögonens utseende någon roll för hur vi uppfattar Lucy?*

Diskutera sedan tillsammans med eleverna hur fakta och förväntningar tillsammans formar vår bild av verkligheten, i det här fallet av vem Lucy var.

Det allra bästa är givetvis om en sådan här uppgift i stället kan genomföras som en förberedelse inför ett studiebesök så att eleverna är väl förberedda och kan ställa relevanta och kritiska frågor på plats eller själva söka upp svaren i utställningarna. På Naturhistoriska Riksmuseet i Stockholm finns till exempel en monter med en modell av en upprättgående "Lucy" med fullt mänskliga fötter och ögon.

Lycka till!

/Redaktionen

NOTER

1. Finns det grund för ett sådant påstående? Ja, faktum är att det i skrivande stund pågår just ett sådant ärende vid en svensk skola. Förhoppningsvis kommer vi att kunna berätta mer om detta i kommande nummer.
2. Numret finns tillgängligt och nedladdningsbart på : <https://genesis.nu/tidning/tidigare-nummer/genesis-2018-3/> (kortare: [krymp.nu/2rh](https://genesis.nu/2rh)).
3. Se till exempel: [krymp.nu/2ri](https://genesis.nu/2ri)